

Nettverket Historiske Spel (NHS)

Postboks 721

2805 Gjøvik

Org.nr. 999 572 197

Til Kulturdepartementet

Innspill til NOU 2013: 4 Kulturutredningen 2014

Viser til høringsdokument, med høringsfrist 1. juli.

Nettverket Historiske Spel (NHS) ble formelt stiftet i Trondheim 5. mars 2009. Forløperen til NHS var en prosjektorganisasjon gjennom en periode på ca. to og et halvt år. NHS har siden den gang eksistert som et nettverk for landets historiske spel og friluftsspel, som totalt omfatter ca. 140 aktive spel. Ca. 50 av disse har årlige oppsetninger, mens de resterende gjerne har ett eller flere års pause mellom hvert arrangement. Nye spel kommer til og noen faller fra hvert år.

Årsmøte i NHS 11. november 2012 vedtok å endre organisasjonsforma til en medlemsbasert forening med medlemskontingent, og registrert i Brønnøysund. NHS har et nært samarbeid med Norsk teaterråd.

NHS er talerør for landets historiske spel og friluftsspel

I vedtektene som ble vedtatt på årsmøtet i november heter det blant annet:

"Nettverket Historiske Spel" skal være talerør for landets historiske spel og friluftsspel, og ta opp saker av felles interesse for disse, b. a. økte offentlige tilskudd, dialog mellom spel, og mellom spelmiljø og relevante aktører i kulturlivet. NHS skal også, gjerne i samarbeid med Norsk teaterråd, gjennomføre faglige seminarer."

Bak denne formuleringen ligger flere konkrete målsettinger:

- *Bedre tilskuddsordning over statlig kulturbudsjett*
- *Mer offentlig fokus på "kulturfenomenet" historiske spel og friluftsspel*
- *Økt kompetanse i spelproduksjon, økonomiforvaltning og markedsføring*
- *Dialog mellom spelmiljøet og etablerte kulturinstitusjoner*
- *Informasjon og dialog mellom spel og spelmiljø (Spelhandboka.no)*
- *Fagseminarer, landsdekkende og i regioner*
- *Lære av hverandre*
- *Bevissthet rundt synergieffekter i lokalmiljø, kommuner, og distrikt*

Høringsdokumentet til Kulturutredningen 2014 inneholder mange formuleringer, tanker og intensjoner som er helt i samsvar med de intensjoner og målsettinger NHS har for sitt

arbeid. Vi representerer en kulturytring som på flere måter er med på å bygge samfunn og kultur nedenfra, lokalt. Dette er helt i samsvar med formuleringen i Kulturutredningen om å styrke den kulturelle grunnmuren – et løft for det lokale kulturlivet. Viser her til utdrag fra en pressemelding som vi sendte ut i februar i år:

”Rundt 140 aktive historiske spel og friluftsspel står for en årlig spelproduksjon på ca. 70 oppsetninger rundt i hele Norge. Dette engasjerer over 10 000 aktører på og bak scena, og drar årlig over 200 000 publikum til tribunene.

Godt samarbeid profesjonelle og amatører

På scenene står både profesjonelle og amatører, og blant mange skuespillere er dette et populært sommerlig avbrekk fra de faste teaterscenene. De fleste større spel benytter i dag profesjonelle instruktører, og knytter til seg etablerte skuespillere. Vi snakker om et høyt kunstnerisk nivå i et teater som lever utenom de etablerte scenene. Historiske spel er en sammensatt genre innen scenekunst og teater, men et felles kjennetegn er at alle er knytte til stedet der spelet framføres. Drivkreftene som står bak kommer fra lokalmiljøet, og er tuftet på frivillighet og stort engasjement. Utallige årsverk innen frivillig arbeid legges ned for å få til produksjonene. Dette er teater skapt av lokalt engasjement, og som bidrar vesentlig til positiv samfunnsbygging, lokal stolthet og identitet.

Behov for et mer solid Spelfond

Dette er likevel en folkelig kulturmonstring som har blitt lite påaktet av sentrale bevilgende myndigheter og sentrale kulturpolitikere. Bare litt i overkant av 3 000 000 kroner er den årlige potten i Spelfondet som etter søknad skal fordeles på ca. 70 spel. Langt fra alle spel får noe driftstilskudd i hele tatt, og noen må legge ned etter få oppsetninger, da det er for vanskelig å skaffe nok driftskapital. Det er Norsk teaterråd som administrerer den årlige tildelingen fra fondet som bevilges over kulturdepartementets budsjett. Men søknadsbehovet fra spela kom i 2012 opp i over 11 000 000 kr. Behovet er trolig enda større, for det er satt et tak på hvor stort beløp det kan søkes om. Mesteparten av driftsmidlene kommer fra lokale sponsorer, kommuner og fylkeskommuner. Men den største innsatsfaktoren er likevel den lokale dugnaden fra både aktører og funksjonærer. Dette kommer nok opp i flere hundre årsverk.

Nytt styre med mange utfordringer

Det nye styret i NHS består av Bjørn Rognstad, leder (fra Gjøvik Teater), Laila Skaret, nestleder (fra Gurisenteret på Smøla), Anne Hagen Grimsrud (fra Bronsebukkene på Hadeland) og Oddvar Isene, sekretær (fra Kinnaspelet i Florø). Styret har flere omfattende arbeidsoppgaver foran seg. I vedtatt arbeidsplan heter det mellom annet at styret skal bidra til å skape oppmerksomhet rundt spelvirksomheten, både i forhold til media og til offentlige myndigheter. I dette ligger også arbeidet for å bedre den statlige tilskuddsordningen. Styret skal også formidle aktuell informasjon til lokale spel og bistå med rådgiving og medvirke til økt kompetanse i spelproduksjon. Det forutsettes at NHS skal ha et tett samarbeid med nettstedet Spelhandboka.no som alt i mange år har vært et nettsted for landets historiske spel. Nettsiden vil bli en viktig informasjonskanal for NHS, både for styret og hvert enkelt spel.”

NHS sitt konkrete innspill til Kulturutredningen 2014:

Kulturuttrykket Historiske spel og friluftsspel er et nasjonalt kulturfenomen som foregår lokalt i hele Norge. I dag er det et kulturtilbud som blir benyttet av over 200 000 publikum pr. år. Størstedelen av innsatsmidlene til disse oppsetningene kommer fra dugnadsinnsats til

over 10 000 aktører. Annen finansiering kommer fra sponsormidler og noen kommunale tilskudd. I tillegg kan en søke Spelfondet om tilskudd. Mange spel må likevel legge ned eller vente noen år før de på nytt kan skaffe økonomi til å produsere en ny oppsetning.

Grunnlovsjubileet i 2014 vil helt sikkert generere flere ny spel, slik tidligere store nasjonale jubileum har gjort. Derfor er det viktig at Spelfondet får en kraftig økning i 2014. Søknadsmassen til Norsk teaterråd som administrerer Spelfondet, var i 2013 på ca. 12 000 000 kr. Spelfondet var på ca. 3 500 000 kr. NHS ber om at Spelfondet får en økning i 2014 til minimum 8 000 000 kr, og at fondet deretter får en årlig minimumsøkning tilsvarende gjeldende indeks. Dette er midler som vil generere mye lokal kulturaktivitet, innen drama, musikk, design, tekstskaping, m.m.

Produksjon av spel har også en viktig samfunnsfunksjon, som en samlende og forebyggende aktivitet i lokalsamfunnet, der alle aldersgrupper er med på et skapende prosjekt som det er vanskelig å finne maken til. Svært mange av aktørene i historiske spel og friluftsspel er barn og unge, men her finner også eldre sin naturlige plass. I noen tilfelle har slike spel vært med på å tilføre lokalsamfunn kvaliteter som bidrar til å skape optimisme og opprettholde bosetting. Dette er prosjekter som uten unntak skapes og drives av og i lokalsamfunnet.

Gjøvik, 1. juli 2013

Styret i **Nettverket Historiske Spel (NHS)**

Bjørn Rognstad (s) Laila Skaret (s) Anne Hagen Grimsrud (s) Oddvar Isene (s)